

ISKUSTVA U MEĐUJEZIČKOM I MEĐUKULTURNOM POSREDOVANJU IZMEĐU ŠVEDSKOG I SRPSKOG JEZIKA NA PRIMERU ŠVEDSKE RODNO-NEUTRALNE LIČNE ZAMENICE *HEN*

Švedska rodno-neutralna lična zamenica *hen* je u aprilu 2015. zvanično uvršćena u četrnaesto izdanje Rečnika Švedske akademije (*Svenska Akademiens ordlista*, SAOL), čime je prvi put za oko četiri stotine godina došlo do temeljnije promene u švedskom zameničkom sistemu. Ova promena je rezultovala primenom švedske zamenice *hen* u obrazovanju, medijima, pravnom i poslovnom sektoru, kao i u svakodnevnoj komunikaciji. Imajući to u vidu, može se reći da je promena društvene klime uticala na promenu lingvističke. Zauzvrat, lingvistička klima je uticala na potrebu švedskog Jezičkog saveta (*Språkrådet*) da pojasni i detaljno definiše domene upotrebe pomenute rodno-neutralne zamenice u cilju pomeranja aktuelnih jezičko-društvenih prilika u Švedskoj ka široj rodnoj neutralnosti. U ovom radu se, takođe, pruža jedinstveni uvid u međujezičko i međukulturno posredovanje između švedskog i srpskog jezika na primeru švedske rodno-neutralne lične zamenice *hen* u poslednjih nekoliko godina.

Ključne reči: skandinavistika, švedski jezik, prevođenje

1. Uvod¹

Potreba švedske jezičke i društvene zajednice za rečju bez značenjske komponente kojom se određuje pol referenta i koja, u isto vreme, osobu

* Grupa za skandinavistiku, Filološki fakultet, Studentski trg 3, 11 000 Beograd; zorica.kovacevic@fil.bg.ac.rs

1 Usmeno izlaganje pod nazivom *Rodno-neutralna lična zamenica hen u švedskom jeziku i njen uticaj na međujezičko i međukulturno posredovanje* održala sam u novembru 2015. na V međunarodnom kongresu *Primenjena lingvistika danas – nove tendencije u teoriji i praksi*, na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Imajući u vidu to da je od trenutka usvajanja zvanične upotrebe zamenice *hen* i mog izlaganja referata prošlo nekoliko godina, tema je u ovom radu produbljena i detaljnije prokomentarisana. Dodatno, rezultati ispitivanja u ovom radu odnose se i na kontrastivnu analizu u okviru translatoloških segmenata nastave švedskog jezika, književnosti i kulture na Grupi za skandinavistiku Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, o čemu nije bilo reči u izlaganju iz 2015.

na koju se odnosi ne objektivizuje, traje više decenija, tačnije od šezdesetih godina XX veka naovamo. Švedski lingvista Rudlof Dunos (Rudlof Dunås) je 1966. u regionalnom dnevnom listu (*Uppsala Nya Tidning, UNT*) predložio upotrebu rodno-neutralne lične zamenice *hen* po uzoru na ekvivalentnu finsku rodno-neutralnu ličnu zamenicu *hän* koja je, u tom jeziku, u upotrebi oduvek. Dunosov predlog bi se, tako, mogao protumačiti kao neophodnost prenošenja informacije ekonomično, bez redundantnih podataka o polu osobe u pitanju, a sa samom porukom u središtu komunikacije. Međutim, debata u vezi s uvođenjem pomenute reči, uz dodatnu politizaciju pitanja prisutnu i danas, nije naišla na odobravanje švedske društvene zajednice, niti na veći odjek u medijima tokom sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka. Tek je 1994. švedski lingvista Hans Karlgren (Karlgrén) dnevnom listu *Svenska Dagbladet (SvD)*, iako i dalje uz nešto zadržke, predložio da se pomenuta zamenica koristi u pisanju, u pojedinim slučajevima.¹ Ovakva vrsta reforme bi, kaže Karlgrén, podrazumevala ponavljanje postupka od pre više stoleća, kad je u švedski jezik, namesto ličnih zamenica *han/hon* (on/ona), za označavanje, između ostalog, i neživih referenata uvedena zamenica *den* (u švedskom jeziku oznaka za reči koje nisu gramatičkog roda *neutrum*).

Početak novog veka se debati u vezi s domenima upotrebe rodno-neutralne lične zamenice *hen* pridaje sve veći značaj, što je rezultovalo formiranjem dveju skoro jednako moćnih struja – za i protiv uvođenja pomenute zamenice u standardni švedski jezik. Bez obzira na sučeljavanje stavova po ovom pitanju, upotreba zamenice *hen* beleži nezaustavljivi porast tokom prve decenije XXI veka, pre svega na internetu i u društvenim medijima. Švedska nacionalna enciklopedija (*Nationalencyklopedin*) 2009. uvršćuje u sadržaj i zamenicu *hen* uz napomenu da se ona može koristiti umesto zamenica *han/hon* (on/ona), a taj podatak se i dalje može naći kako u štampanim, tako i u elektronskim izdanjima Enciklopedije.

1 U seriji članaka pod nazivom *Političke reči* (naslov originala *Politiska ord*, SvD, konkretno članak koji se ovde navodi je iz avgusta 1994.) Karlgrén ukazuje na to da upotreba ličnih zamenica *han/hon* (on/ona) nužno podrazumeva razmišljanje o tome da li je osoba u pitanju muškog ili ženskog pola, što nije uvek neophodno za prenošenje poruke unutar same komunikacije. Karlgrén dalje komentariše sopstveni i društveno-politički stav u vezi s oslovljavanjem uz pomoć švedske reči *vederbörande*, njenu stilsku i kontekstualnu uslovljenost. U srpskom, s druge strane, većina prevodnih ekvivalenata švedske reči *vederbörande* sadrži oblike koji mogu upućivati i na pol osobe kao što su, recimo, *dotični*, *-a*, *-o*, izuzev, recimo, pojma *lice* koja se, pak, retko koristi van utvrđenih funkcionalnih stilova, na primer, administrativnog.

Nasuprot tome, vodeći dnevni švedski list *Dagens nyheter* (*Dagens Nyheter*, DN) je 2012. otpočeo veoma oštru kampanju protiv korišćenja zamenice *hen* zabranom njene upotrebe u svim člancima i primenom softvera za automatsko prepravljanje zamenice *hen* u zamenice *han/hon*. Međutim, već godinu dana kasnije, obraćanje tadašnje ministarke za rodnu ravnopravnost, Marije Arnholm (Maria Arnholm), u švedskom parlamentu 2013. označilo je i prvu upotrebu zamenice *hen* u zvaničnom političkom kontekstu, dokumentima, prepisci na internetu i zvaničnoj, pisanoj korespondenciji, iako je još nekoliko godina postojalo prećutno ograničenje upotrebe u usmenoj, javnoj komunikaciji članova parlamenta.

U aprilu 2015. je rodno-neutralna lična zamenica *hen* i zvanično uvršćena u u četrnaesto izdanje Rečnika Švedske akademije (*Svenska Akademiens ordlista*, SAOL), čime je priznata njena upotreba u medijima, obrazovanju, poslovnoj sferi, ali i u svakodnevnim govornim situacijama.² Promena klime u društvu je uticala na promenu u jeziku. Zauzvrat, ova jezička promena je oblikovala potrebu švedskog Jezičkog saveta (*Språkrådet*) da pojasni i u najširem smislu odredi domene upotrebe rodno-neutralne lične zamenice u cilju pomeranja situacije u jeziku i društvenom stavu u smeru veće rodne neutralnosti. Švedski Jezički savet smatra da, u suštini, nema prepreka da *hen* s vremenom počne da se koristi i u drugim situacijama od onih u kojima se iz različitih razloga izbegava/izostavlja navođenje pola neke osobe, kad je pol osobe nepoznat, te kada se izbegava, recimo, nedoumica u vezi s obraćanjem zamenicama *ti/Vi*, uz oprez da korišćenje ove zamenice u tekstu može skrenuti pažnju sa samog teksta, kao i to da je na samom autoru teksta, njegovoj proceni situacije i vrste čitalačke publike da li će ovu zamenicu upotrebiti i koliko često. Švedski Jezički savet ističe i to da je važno poštovati i odluku svakoga ko želi da bude oslovljen ovom zamenicom, ali i svakog ko to ne želi.

2. Jezičke pojedinosti u vezi s rodno-neutralnom ličnom zamenicom *hen*

Švedska je, zasad, prva i jedina od zemalja Severa koja je zvanično uvela zamenicu ovog tipa, iako se ona u sličnom ili istom obliku koristi u

² Podaci u vezi sa zamenicom *hen* i njenim oblicima mogu se proveriti kako u štampanoj, tako i u elektronskoj formi četrnaestog izdanja rečnika SAOL.

Danskoj (*høn*) i Norveškoj (*hen*). Danska je čak sprovela debatu u vezi s ovom temom, ali nije došlo do promena. Svakako treba obratiti pažnju i na to da se u pojedinim jezicima u bližem i daljem okruženju Švedske, a u ovoj situaciji se misli pre svega na ugro-finske, po prirodi ne realizuje distinkcija izražena zamenicama za muški i ženski rod. U estonskom jeziku se, tako, reč *ta* ili *tema* koristi za oba roda, dok finski operiše samo rodno-neutralnim zamenicama, od kojih je ovde već pomenuta zamenica *hän*, odnosno ne poseduje gramatički rod.

Švedska rodno-neutralna lična zamenica, pored oblika za funkciju subjekta *hen*, ima i oblike za funkciju objekta *hen/henom*. Takođe, u švedskom jeziku je od reči *hen* konstruisan i glagol (*att*) *henifiera*, u smislu *upotrebiti (zamenicu) hen* ili *zameniti (reč) rečju hen*. Pored upotrebe zamenice *hen*, neutralnost se u švedskom izražava na više načina, na primer, rečju *man* kao u primeru *Man uppskattade inte de första ljudfilmerna – Prvi zvučni filmovi se nisu cenili/nisu bili cenjeni* ili, recimo, pasivnim rečeničnim konstrukcijama, kao u primeru *Ljudfilmerna uppskattades inte till en början – Zvučni filmovi se nisu cenili/nisu bili cenjeni u početku* (Lindberg 1976: 78). Konstrukcije s rečju *man* i njenim oblicima u objekatskoj funkciji *en* i prisvojnoj zamenici *ens* su veoma učestale u švedskom jeziku i koriste se jednako često kako u usmenoj, tako i u pisanoj komunikaciji, na primer, *Vem hjälper en när man blir gammal? – Ko će ti pomoći kad ostariš?* i *Ens ord misstolkas lätt – Lako dođe do nesporazuma* (Holmes/Hinchliffe 1994: 170).

Pri prevođenju na naš jezik, slučajevi rečenica u kojima se izvorno u švedskom javljaju konstrukcije s *hen*, pa i s *man*, *vederbörande* ili, pak, pasivne konstrukcije najčešće se rešavaju kontekstualno, dakle, onako kako u prevodu na naš jezik deluju najprirodnije. Drugim rečima, postoji više mogućnosti, više prevodnih ekvivalenata, a njihova upotreba zavisi od situacije. Zbog prirode našeg jezika ponekad je veći izazov prevođenje švedskog teksta u kom nema jasnog podatka o tome da li je reč o muškom ili ženskom rodu. Problematične su konstrukcije s pomenutim, ali i drugim rečima, a svakako i pasivne konstrukcije, kojima švedski jezik obiluje. Pri prevođenju u suprotnom smeru, sa srpskog na švedski, često se zaboravlja upravo to da su pasivne konstrukcije učestalije u švedskom, čime prevod prestaje da bude ekonomičan.

3. *Hen* u dosadašnjem međujezičkom i međukulturnom posredovanju između našeg jezika i švedskog

Među brojnim jezičkim i vanjezičkim faktorima u međujezičkom/međukulturnom posredovanju jedan od najznačajnijih je i pojam jezičkog para odnosno dvaju jezika koji se kontrastiraju i vrše funkciju polaznog i ciljnog jezika. Po pravilu, jezici onih zajednica koje su geografski, kulturno, istorijski ili drugačije udaljene, često prave poteškoće pri kontrastiranju i posredovanju. Problemi se, zasebno ili istovremeno, mogu javiti na više jezičkih nivoa: morfološkom, leksičkom, sintaksičkom, pragmatičkom itd. Uz društvene promene, koje se ne dešavaju u svim zajednicama jednako dinamično, kao i uz specifičnosti kojima se odlikuju kultura i tradicija datih jezičkih zajednica, prevođenje pojedinih konstrukcija postaje veliki izazov. To je slučaj i, konkretno, u jezičkom paru *švedski – srpski*.

Kad je reč o posredovanju između švedskog i našeg jezika, rodno-neutralna lična zamenica *hen* je ušla u prevodilačku praksu upravo posredstvom materijala koji se na Grupi za skandinavistiku Filološkog fakulteta u Beogradu koristi kao materijal za vežbe prevođenja, sačinjen, najčešće, od tekstualnog korpusa iz aktuelnih dnevnih švedskih listova, naučnih i stručnih časopisa, savremenih književnih dela itd. Nekoliko godina pre zvaničnog uvođenja u Rečnik Švedske akademije, reč *hen* je već bila poznata i kod nas, međutim studenti skandinavskih jezika i književnosti, konkretno studenti švedskog, su je veoma retko koristili u sopstvenoj jezičkoj produkciji, a u prevođenju primenjivali strategiju zamene ili, jednostavno, izostavljanja te reči. Tek nakon zvanične potvrde o uvršćivanju reči u Rečnik, usledila je i njena frekventnija upotreba, kao i slobodnije razmatranje prevodnih ekvivalenata. Ovo se može pokazati uz pomoć zaključaka nastalih nakon jednostavnije prevodilačke vežbe, koju sam sukcesivno zadavala studentima švedskog jezika na završnoj (četvrtoj) godini studija, počevši od 2015. naovamo.

Važno je napomenuti i to da se, na Grupi za skandinavske jezike i književnosti, predmet Savremeni skandinavski jezici posmatra kao ključni predmet, čiji je cilj sticanje aktivnog znanja primarno odabranog skandinavskog jezika na studijama (danskog, norveškog ili švedskog) i pasivno poznavanje druga dva. U idealnom slučaju, studenti završne godine poseduju znanje odabranog savremenog skandinavskog jezika na nivou

C1/C1+, koji u odnosu na zajednička evropska merila praktičnog znanja jezika podrazumevaju neometano razumevanje širokog spektra složenijih, dužih tekstova uz prepoznavanje implicitnog značenja, tečno i spontano izražavanje, adekvatnu primenu funkcionalnih stilova, produkciju jasnih, dobro strukturisanih i detaljnih tekstova u vezi sa složenim temama itd. Dodatno, studenti Grupe za skandinavske jezike i književnosti, imajući u vidu to da operišu istovremeno znanjem više jezika, umeju da koriste sve osnovne jezičke veštine i njihove kombinacije približno bez fonoloških, gramatičkih, ortografskih i tekstualnih grešaka, bez težih grešaka u domenu komunikativne kompetencije, približno bez grešaka kada je reč o osnovnim funkcijama i njihovim eksponentima, te da vladaju svim ključnim elementima neverbalnog i interkulturnog opštenja. Treba da umeju da pismeno prevode sa primarnog i na primarni odabrani jezik približno bez ozbiljnijih grešaka u domenu opšteg jezika i funkcionalnog stila filoloških i srodnih nauka, da su sposobni da pismeno prevode i poznaju osnovne probleme prevođenja na druge kontinentalne skandinavske jezike i sa njih.

Navedena znanja i veštine odnose se na savremene standardne jezike, ali studenti moraju biti u stanju da u meri nužnoj za komunikaciju razumeju i nestandardne govorne i pisane oblike savremenog jezika, te da uz upotrebu odgovarajućih rečnika razumeju starije vidove pisanog jezika iz novojezičkog perioda (konkretno, u skandinavskim jezicima uglavnom nakon 1500. godine) u meri u kojoj je to neophodno za osnovno razumevanje književnih i stručnih tekstova. Da bi se postigli predviđeni ciljevi, gradivo je podeljeno na segmente po semestrima od prvog do osmog. Precizirani ciljevi obuhvataju sledeće jezičke veštine: čitanje, pisanje, razumevanje govora i govorenje, vladanje gramatikom, vladanje leksikom, ukupno vladanje jezikom, prevođenje sa primarnog na maternji i sa maternjeg na primarni skandinavski jezik, te vladanje drugim skandinavskim jezicima.³

Tekst pod naslovom *Nu kliver hen in i litteraturen* (prevod naslova *Švedska rodno- neutralna lična zamenica hen polako stiže u književnost*) je, krajnje neočekivano, preuzet iz dnevnog lista Dagens niheter. Imajući u vidu to da je upravo pomenuti dnevni list bio najveći protivnik upotrebe

3 Pomenuti detalji mogu se naći u *Informatoru Grupe za skandinavske jezike i književnosti*, brošuri namenjenoj samo za internu upotrebu, sa kojim se na početku svake školske godine novoupisani studenti upoznaju. Tekst je ovde prilagođen i prokomentarisan.

reči *hen*, neobično je to što je ovaj članak objavljen u oktobru 2014, dakle, oko šest meseci pre zvanične potvrde reči u Rečniku Švedske akademije. Autor članka, Sverker Lenas (Lenas), na primerima savremenijih književnih dela i u razgovorima s nekoliko švedskih pisaca razmatra promene u učestalosti upotrebe zamenice *hen* u savremenijoj švedskoj književnosti: od uvodne konstatacije da se reč *hen* do današnjih dana veoma retko javlja u književnim delima, do ličnih utisaka, pa i neodlučnosti pojedinih autora da tu reč upotrebe u svojim delima.

Vežbe prevođenja za grupu studenata završne godine švedskog jezika, koja operiše potrebnim znanjima na pomenutom nivou C1/C1+ i priprema se, između ostalih veština u okviru jezičke kompetencije, i za prevodilačku praksu unutar državnih, kulturnih i drugih institucija, na terenu u konsektivnom prevođenju, u industriji itd, treba da podrazumevaju najaktuelnije teme, uključujući i eventualne normativne i strukturne izmene u stranom jeziku, što je upravo slučaj s uvođenjem rodno-neutralne zamenice u švedski jezik. Pomenuti članak je, tako, u kontekstu vežbi prevođenja za studente švedskog jezika značajan kako jezički, tako i kulturno-istorijski. Prevodilački izazov predstavlja već sam naslov članka, jer se zamenica *hen* pojavljuje i u njemu. Kao što je i ovde ponuđen predlog za prevođenje naslova, ubacivanjem detalja/informacija o *hen*, a u cilju pružanja mogućnosti našim čitaocima članka da otprve razumeju o čemu je reč, u pripremljenoj diskusiji je i studentima ponuđena mogućnost da već na početku, u samom naslovu, pojašne pojam. Formalno se, u naslovu i u većini drugih primera u tekstu, ova reč javlja kao zamenica, ali u nekoliko slučajeva i kao deo složenice ili polusloženice. Uz pomoć sugestije koju dobiju na početku prevođenja teksta da pojam mogu da definišu konstrukcijom *švedska rodno-neutralna lična zamenica*, studenti i u produžetku teksta koriste najčešće istu strategiju, bilo uz pomoć navedene konstrukcije, bilo dodavanjem drugih reči za opisivanje, poput (*pomenuta/švedska*) *zamenica*, (*pomenuta/švedska*) *reč* i sl, a ponegde i samo kao (*švedsko*) *hen*. Prevodilački zadatak je znatno složeniji u pomenutim slučajevima u kojima je *hen* deo složenice ili polusloženice. Primeri preuzeti iz teksta su: složenica *henreformen* (u značenju *reforma kojom se uvodi zamenica hen*) i polusloženice *hen-häcklaren* (u smislu *džangrizavi protivnici uvođenja zamenice hen*), *hen-debatten* (*debata u vezi sa zamenicom hen*), *hen-ordet* (*reč hen*), *hen-anhängare* (*pristalica upotrebe zamenice hen*) i *hen-boken*

(*knjiga u kojoj je upotrebljena zamenica hen*). Pokazalo se da studenti imaju najviše nedoumica i najneodlučniji su kad je reč o dužini prevoda pomenute složenice i polusloženica, te se može pretpostaviti da se više usredsređuju na značenje koje ove reči imaju na polaznom jeziku (švedskom), nego na funkciju i značenje koje bi one trebalo da imaju nakon prevoda na ciljni jezik (srpski). Rezultat toga su, pokazalo se u praksi, najčešće polusloženice i na ciljnom jeziku, recimo, *hen-reforma*, *hen-protivnici*, *hen-debata* i sl, što samo delimično ispunjava najosnovnije uslove kad je reč o razumljivosti teksta na ciljnom jeziku, posebno kad je reč o primeru *hen-boken* i njegovom prevodu u obliku *hen-knjiga* umesto prevoda *knjiga u kojoj je upotrebljena zamenica hen*, budući da nije jasno da li je kod *hen-knjiga* u pitanju, na primer, knjiga koja se bavi temom uvođenja švedske rodno-neutralne lične zamenice ili, pak, knjiga u kojoj je ta reč upotrebljena, što ovde i jeste slučaj. U prevodilačkoj praksi se, od 2015. naovamo, ispostavilo i to da se i dalje koriste prevodni ekvivalenti *dotični*, *-a*, *-o*, (*gore*)*pomenuti*, *-a*, *-o*, *navedeni*, *-a*, *-o*, *isti*, *-a*, *-o* itd, naročito u administrativnom stilu, ali da te ekvivalente u prevodu studenti koriste i u slučaju švedskih tekstova koji pripadaju drugim funkcionalnim stilovima, te u prevodu dolazi do stilskih nedoslednosti. Uopšte, stiče se utisak da i dalje postoji veliki broj predloga u vezi s mogućim prevodnim rešenjima, ali ne i trajna rešenja.

4. Zaključne napomene

Referentni stručni časopisi za švedski jezik i književnost su uglavnom saglasni kad je reč o dinamici upotrebe zamenice *hen*. Uz napomenu da je u pitanju mala reč koja će se u švedskom jeziku zadržati, konstatuje se i to da je za četiri stotine godina prvi put došlo do ovako duboke strukturne promene u sistemu zamenica u švedskom jeziku.⁴ Tendencije su se po istom obrascu ispoljile i među govornicima švedskog jezika u Finskoj: reč se prvo pojavila u štampi, pre svega među kolumnistima, u školama i na univerzitetu, čak i pre uvođenja u nastavu, dok je u institucijama prihvaćena tek nakon zvaničnog uvrščivanja u Rečnik Švedske akademije 2015. Ostale zemlje Severa prepoznaju razloge zbog kojih se

4 Ovde je prokomentarisano osvrto iz švedskog stručnog časopisa *Språkbruk* (prevod naziva časopisa *Upotreba jezika*), ali primer svakako nije usamljen.

ova reč koristi i nezvanično prihvataju njenu upotrebu, ali zasad ne postoji namera da se izvrše zvanične izmene.

U situaciji međujezičkog posredovanja u kojoj je u jednom jeziku došlo do temeljnijih strukturnih promena neizbežne su nedoumice i brojna pitanja, naročito kada se radi o jezičkoj pojavi nepoznatoj u drugom jeziku. To je slučaj i s međujezičkim, ali i međukulturnim posredovanjem između švedskog i srpskog jezika u domenu upotrebe švedske rodno-neutralne lične zamenice *hen*. Procena jezičke i društvene situacije u zadanom prevodilačkom kontekstu postaje ishodišna tačka samog prevodilačkog procesa i, potencijalno, veliki izazov bez obzira na jezičku kompetenciju i/ili prevodilačko iskustvo. Prevodilačke procedure, poput pronalaženja kulturnog, funkcionalnog ili opisnog prevodnog ekvivalenta, mogu ponuditi brojna validna, ali ne i trajna rešenja, dok se kontekstualna uslovljenost prevodnih ekvivalenata uzima kao jedan od ključnih faktora. Budući prevodioci sa švedskog jezika moraju, dakle, neizostavno biti upoznati s pojmom rodno-neutralnih ličnih zamenica, kao i s konkretnim, društveno-istorijskim i lingvističkim aspektima zvaničnog uvođenja zamenice *hen* u švedski jezik. U kontekstu međujezičkog i međukulturnog posredovanja između švedske jezičke zajednice i naše, reč je o prepoznavanju primera lokalne jezičke promene koja je izvršila globalni uticaj.

Literatura:

- Björkman, A. (2012). "Hen" föreslogs av språkforskare redan 1994 – i SvD. *Svenska Dagbladet* [on-line]. Dostupno preko: <http://blog.svd.se/kultur/2012/03/08/%E2%80%9Dhen%E2%80%9D-foreslogs-av-sprakforskare-redan-1994-%E2%80%93-i-svd/> [22.08.2015]
- Holmberg, B. (2017). Hen – hur gick det sen? *Språkbruk* [on-line]. Dostupno preko: <http://www.sprakbruk.fi/index.php?mid=2&pid=13&aid=4548> [25.12.2017]
- Holmes, P. & I. Hinchliffe (1994). *Swedish. A Comprehensive Grammar*. Routledge: London.
- Lenas, S. (2014). Nu kliver hen in i litteraturen. *Dagens Nyheter* [on-line]. Dostupno preko: <https://www.dn.se/kultur-noje/nu-kliver-hen-in-i-litteraturen/> [17.12.2014]
- Lindberg, E. (1976). *Beskrivande svensk grammatik*. Stockholm: Almqvist&Wiksell Förlag AB.

Olsson, L. (2013). *Arnholm lanserar "hen" i riksdagen*. *Svenska Dagbladet* [on-line]. Dostupno preko: <https://www.svd.se/arnholm-lanserar-hen-i-riksdagen> [27.08.2015]

Språkrådet. (2013). Pronomenet *hen*. [on-line] Dostupno na: <http://www.sprakochfolkminnen.se/download/18.4aec91b214565240e191148/1398839699856/pronomenet-hen.pdf> [22.08.2015]

Zorica Đ. Kovačević

Summary

SWEDISH GENDER-NEUTRAL PERSONAL PRONOUN *HEN* AND THE EXPERIENCE OF ITS INTERLINGUISTIC AND INTERCULTURAL MEDIATION BETWEEN SWEDISH AND SERBIAN

Swedish gender-neutral personal pronoun *hen* officially became the part of 14th edition of *Svenska Akademiens ordlista*, SAOL (official Swedish glossary published by the Swedish Academy) in April 2015. For the first time in almost four centuries a major change appeared in the Swedish pronominal system, which enabled the application of the gender-neutral pronoun in Swedish education, media, legal system, business and in everyday communication situations. In that respect, the change of the social climate has influenced the linguistic one. In return, the linguistic change has formed the need of the Swedish Language Council (*Språkrådet*) to explain and thoroughly define the domains of the use of the gender-neutral pronoun in order to shift the current linguistic situation towards a more extensive gender neutrality. Furthermore, this paper provides a unique insight into interlinguistic and intercultural mediation between Swedish and Serbian based on the impact of the linguistic change in Swedish for the past three years.